

Svar på interpellation till Kultur- och fritidsnämndens ordförande

Ämne	Kulturmiljöer
Från	Björn Bränngård (BEP)
Daterad	27 april 2015
Väcktes i KF	27 april 2015

Tack för interpellationen!

Framväxten av några relevanta styrdokument

1984: Arbete med att upprätta ett kulturminnesvårdsprogram påbörjas av dåvarande kultursekreteraren. Det görs en heltäckande, detaljerad och väl strukturerad genomgång av befintlig litteratur, arkiv, fotografier och kartor. Man intervjuar äldre solnabor, inventerar och beskriver miljöer, byggnader, fornlämningar m.m.

1988: Kulturminnesvårdsprogrammet med namnet *Kulturmiljöer i Solna* (Maria Malmjöf) fastställs. Programmet innehåller för varje miljö och byggnad:

- Beskrivning och i många fall bilder
- Karaktäristik och beskrivning av kulturhistoriskt värde
- Ambitionsnivå A/B/C
- Hänvisning till källor

1994: Byggnadsnämnden ger ut boken *Arkitektur i Solna* som i text och bild beskriver Solnas intressanta hus och miljöer. Här beskrivs också byggnader som tillkommit efter 1988.

2001-2004: Efter tre olika inventeringar beskrivs mer noggrant bebyggelse från 1930- 1940- och 1950-talen.

2004: Kulturminnesvårdsprogrammet bearbetas för att återspegla utvecklingen efter 1988. Man gör strykningar av irrelevanta partier (p.g.a. rivning, brand och när områden fått helt ny karaktär), kompletteringar, nya bilder och anpassning till att materialet ska presenteras via www.

2006: ÖP 2006 (-2025) tas fram och innehåller ett kapitel (8 sidor) "Kulturmiljö".

Här räknas samliga kulturhistoriskt intressanta objekt av följande typer upp:

- Kulturhistoriskt värdefulla sammanhängande miljöer och byggnader
- Enskilda och statliga byggnadsminnen
- Fornminnen

I ÖP 2006 beskrivs inte objekten på nytt. I stället görs i listform kortfattade hänvisningar till samtliga ovan nämnda dokument.

Observera skrivningarna på sidorna 89-90 som säger att "inom utpekade områden/för utpekade byggnader gäller alltid PBL 3 kap 12 §. Allt eftersom detaljplaner upprättas bör byggnader eller områden som är särskilt värdefulla tas med och skyddas genom planläggning."

PBL 3 kap 12 § säger i sin tur att: "Byggnader, som är särskilt värdefulla från historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt eller som ingår i ett bebyggelseområde av denna karaktär, får inte förvanskas."

2010-2011: Solnas bebyggelse från 1960- och 1970-talen inventeras och beskrivs.

Rödingarna

Eftersom interpellanten i brödtexten särskilt talar om "Rödingarna", så vill jag peka på vilka referenser som finns till dem i ovan nämnda dokument:

- I "Kulturmiljöer i Solna" (s 52) beskrivs Rödingarna utförligt. Den beskrivning som där görs av Rödingarnas kulturhistoriska värde har interpellanten också tagit med i inledningen i sin brödtext.
- I ÖP 2006 (s 89) ingår Rödingarna (som nummer 9 av 35) i den uppräkningslista som där görs av sammanhängande kulturhistoriskt värdefulla miljöer.

Interpellantens påstående att kulturmiljön Rödingarna skulle vara "helt borttagen från listan med stadens kulturmiljöer" stämmer alltså inte. Däremot stämmer det att Rödingarna inte är med i den förkortade presentation som görs på stadens hemsida. Av utrymmesskäl är det många av stadens över 100 kulturhistoriskt intressanta objekt som inte är medtagna där.

Kommunantikvarie

Fram till våren 2007 hade staden en anställd som på del av sin tid tjänstgjorde som kommunantikvarie. I denna tjänst ingick ett antal olika ansvarsområden. Några av dessa var:

1. Att, utifrån plan- och bygglagens respektive kulturminnesvårdslagens bestämmelser, tillvara de kulturhistoriska värdena hos byggnader och miljöer i samband med detaljplanering och bygglovgivning.
2. Att förmedla och göra stadens unika kulturmiljöer kända och attraktiva. Här ingick bland annat dokumentation, information samt skyltning av kulturhistoriskt intressanta miljöer och byggnader.
3. Att ansvara för stadens omfattande digitaliserade bildarkiv (med c:a 15.000 dokument).
4. Att sköta stadens museiverksamhet med visningar, tillsyn och skötsel.
5. Planering av publika arrangemang som exempelvis Staden dag och Krausfirandet.

I maj 2007 överfördes ansvaret för kulturminnesvårdsfrågor (punkt 1 ovan) från kultur- och fritidsnämnden till stadsbyggnadsnämnden. Ansvaret för punkterna 2-5 låg kvar hos kultur- och fritidsnämnden och fördelades till bibliotek, konstsekreterare och andra enheter/anställda inom kultur- och fritidsförvaltningen.

I samband med detta beslutade staden att den vakanta tjänsten som kommunantikvarie inte skulle återbesättas. I stället har stadsbyggnadsnämnden respektive byggnadsnämnden sedan dess köpt in extern konsultkompetens för att tillgodose de behov staden har på det området.

Svar på frågorna

1. Hur jobbar staden idag med sitt kulturmiljöprogram?

Kulturmiljöprogrammet uppdateras och kompletteras vartefter behov uppstår enligt samma mönster som jag redogjort för ovan.

När översiktsplaner, fördjupade översiktsplaner, detaljplaner, exploateringsavtal och bygglov upprättas för områden där kulturhistoriskt intressanta byggnader eller områden ingår tas särskild hänsyn till dessa.

2. Givet Solnas snabba expansion och byggtakt, borde inte Solna ha en stadsantikvarie som kan vara med tidigt i planprocesser och därigenom se till att Solnas kulturmiljöer på ett adekvat sätt införlivas i den framväxande staden?

Två svar beroende på hur man tolkar frågan:

Nej. Inte om interpellanten med detta menar att staden skulle ha en anställd stadsantikvarie.

Ja. Om interpellanten med detta menar att staden i sin planprocess skall säkerställa att stadens kulturhistoriska värden utvecklas och tas till vara när staden växer – och att det kan göras genom att byggnadsnämnden köper in extern konsultkompetens för detta.

Solna den 13 maj 2015

Peter Edholm (FP)

Kultur- och fritidskommunalråd

Solna kommunfullmäktiges sammanträde den 27 april 2015
Interpellation till kultur- och fritidsnämndens ordförande Peter Edholm

INTERPELLATION angående kulturmiljöer

”Rödingarna vid Ulriksdals järnvägsstation är goda representanter för SJ:s träarkitektur och mindre personalbostäder från 1910-talet. De är omsorgsfullt gestaltade och välproportionerade och är dessutom mycket ursprungliga och välbevarade. Tillsammans bildar de en samlad miljö, som utgör en viktig och åskådlig del av områdets järnvägsanknutna historia. Personalbostäderna och miljön har mycket högt kulturhistoriskt värde.”

Så löd tidigare Solnas beskrivning av kulturmiljön Rödingarna som hade högsta prioritetssklass, A. Kulturmiljön Rödingarna är dock sen ett tag tillbaka helt borttagen från listan med stadens kulturmiljöer på www.solna.se. Trots Prioritetssklass A innebar det ett bolag påbörja arbete på området utan ett lagakraftvunnet bygglov. När länsstyrelsen inåberade det bygglov för flytt som Råsta Projektutveckling ånsökt om, beviljade staden på timmar ett nytt tillfälligt bygglov för flytt av byggnaderna till en tillfällig uppställningsplats på Ulriksdals golfbana, där de nu ånnu står kvar skadade av golfbollar och med igensåpikade snickerier.

Detta ställer generella frågor om hur Solna hanterar sina kulturmiljöer och ser på sitt eget kulturmiljöprogram. Om kulturmiljöer med högsta prioritetssklass hanteras på detta sätt, har då en märkning med de lägre prioritetssklasserna B och C överhuvudtaget någon mening.

Med bakgrund av ovanstående ställer jag följande frågor till Kultur- och Fritidsnämndens ordförande:

- 1: Hur arbetar Solna idag med sitt kulturmiljöprogram?
- 2: Givet Solnas snabba expansion och byggtakt, borde inte Solna ha en stadsantikvarie som kan vara med tidigt i planprocesser och därigenom se till att Solnas kulturmiljöer på ett adekvat sätt införlivas i den framväxande staden?

Solna den 27 april 2015

Björn Bränngård (BEP)